

УДК: 663.5:631.145

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ СПИРТОВОЇ ГАЛУЗІ АПК

Мельничук О.І., аспірантка, Одеський державний аграрний університет

Проаналізовано існуючий стан інфраструктури ринку продукції спиртової галузі АПК та запропоновано можливі напрями її удосконалення, виходячи з інтересів усіх учасників процесу виробництва, реалізації та споживання спирту, тобто сільськогосподарських підприємств, цукрових, спиртових, лікєро-горілчанних та нафтопереробних заводів.

The existing condition of market structure of alcoholic branch production in agrarian industrial complex was analysed by author and, also, offered the possible directions of its improvement initialing from an interest of all participants of the alcoholic production process, its sales and using, that is agricultural enterprises, sugar, alcoholic, ligueur-liquor and oil-treatment factories.

Постановка проблеми. В процесі становлення ринку для його нормального розвитку актуальним постає формування ринкової інфраструктури, що включає певний комплекс галузей і служб. Ринкова інфраструктура виступає як, свого роду, зв'язуюча ланка між виробником і споживачем, а її ефективне функціонування є важливішою умовою скорочення втрат продукції та задоволення потреб на неї в оптимальні для споживача строки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням з висвітлення сутності та складових інфраструктури ринку присвячені праці як вітчизняних, так і зарубіжних економістів [1.,с.163-164; 2., с.132-140; 3., с.255-261]. Досить глибоко розкриваються і проблеми сучасного розвитку інфраструктури

промислової та сільськогосподарської продукції [4., с.43-45; 5., с.128-133; 7., с.16-22]. Проте дослідження інфраструктури ринку продукції спиртової галузі АПК обмежуються, здебільшого, загальними положеннями. Тоді як нові умови господарювання виробників спирту та їх співпраця з великою кількістю підприємств інших секторів економіки, потребують сучасного наукового підходу до формування адекватної світовим вимогам ринкової інфраструктури спиртової продукції.

Ціль роботи. Дослідити існуючий стан ринкової інфраструктури продукції спиртової галузі АПК та виявити напрями її удосконалення, використовуючи монографічний, логічний та системний методи.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи сучасний стан інфраструктури ринку продукції спиртової галузі АПК доцільно відзначити її недосконалість. Виробництво і реалізація спирту є державною монополією. Функціонування спиртових заводів зараз можна розглядати як своєрідний замкнутий процес, усі стадії якого контролюються державою, однак ці дії зводяться до абсолютного контролю без будь-якої допомоги та підтримки.

Переміщення значних обсягів продукції АПК, що надходить на ринок, потребує впорядкованих шляхів, спеціалізованого транспорту, зв'язку, складських приміщень, сховищ, холодильників, тари, пакувальних матеріалів, добре поставленого ремонтно-технічного забезпечення, оперативної реклами, інженерного та наукового забезпечення, створення ефективної інформаційної служби з використанням автоматизованих систем управління.

Розвиток ринкових відносин в нашій країні носить об'єктивний характер і її курс на інтеграцію у світовому економічному просторі, який функціонує на засадах ринку, потребує цілеспрямованого формування відповідної сучасним вимогам інфраструктури ринку продукції спиртової галузі.

Вона повинна сприяти безперервному функціонуванню виробничого процесу через стійкі налагоджені зв'язки з банківськими установами (отримання кредиту для купівлі сировини), науково-дослідними організаціями, постачальниками сировини, транспортними організаціями та товароруху

продукції спиртової галузі від виробників – спиртових заводів до споживачів – виробників ЛГП, підприємств виноробної, харчової, зокрема, кондитерської, парфумерної, машинобудівної, хімічної промисловості, медицини та для потреб авіабудування, а відходів спиртового виробництва – зернової барди – до підприємств сільського господарства.

На рисунку 1 представлені основні складові та їх взаємодія в ринковому середовищі щодо продукції спиртової галузі.

Основна роль посередницьких структур полягає в прискоренні руху продукції до споживачів при умові мінімізації витрат виробників на реалізацію продукції.

Враховуючи специфічну роль та значення спирту, торгівля ним через товарні біржі та аукціони не здійснюється. Спирт продають лише оптовими партіями і лише ті підприємства, які мають ліцензію на право оптової торгівлі спиртом. Зазвичай це державні обласні об'єднання до складу яких входять спиртові заводи. Передбачати подальшого розширення кількості оптових посередників саме на ринку спирту не слід, оскільки він знаходиться під пильним контролем держави, і ліценції на право оптової торгівлі спиртом етиловим коштують дуже дорого.

Однак, якщо буде дозволено лікєро-горілочним виробникам проліцензувати свою діяльність під повний виробничий цикл, тобто вони вироблятимуть спирт лише для власних потреб, а не для продажу, то на ринку буде продаватися лише нехарчовий спирт для промислової переробки. За таких умов можна говорити про створення оптових посередників, які сприятимуть розширенню оптової торгівлі, як це зараз існує на ринку меляси.

Продаж вуглекислоти, сухих кормових та хлібопекарських дріжджів, концентрату квасного суслу та зернової барди можна здійснювати через товарні біржі та агроторгові дома. Зокрема, зернову барду, через її низьку транспортабельність, необхідно реалізовувати найближчим сільськогосподарським підприємствам.

Виставки та ярмарки всередині країни проводяться серед спиртових

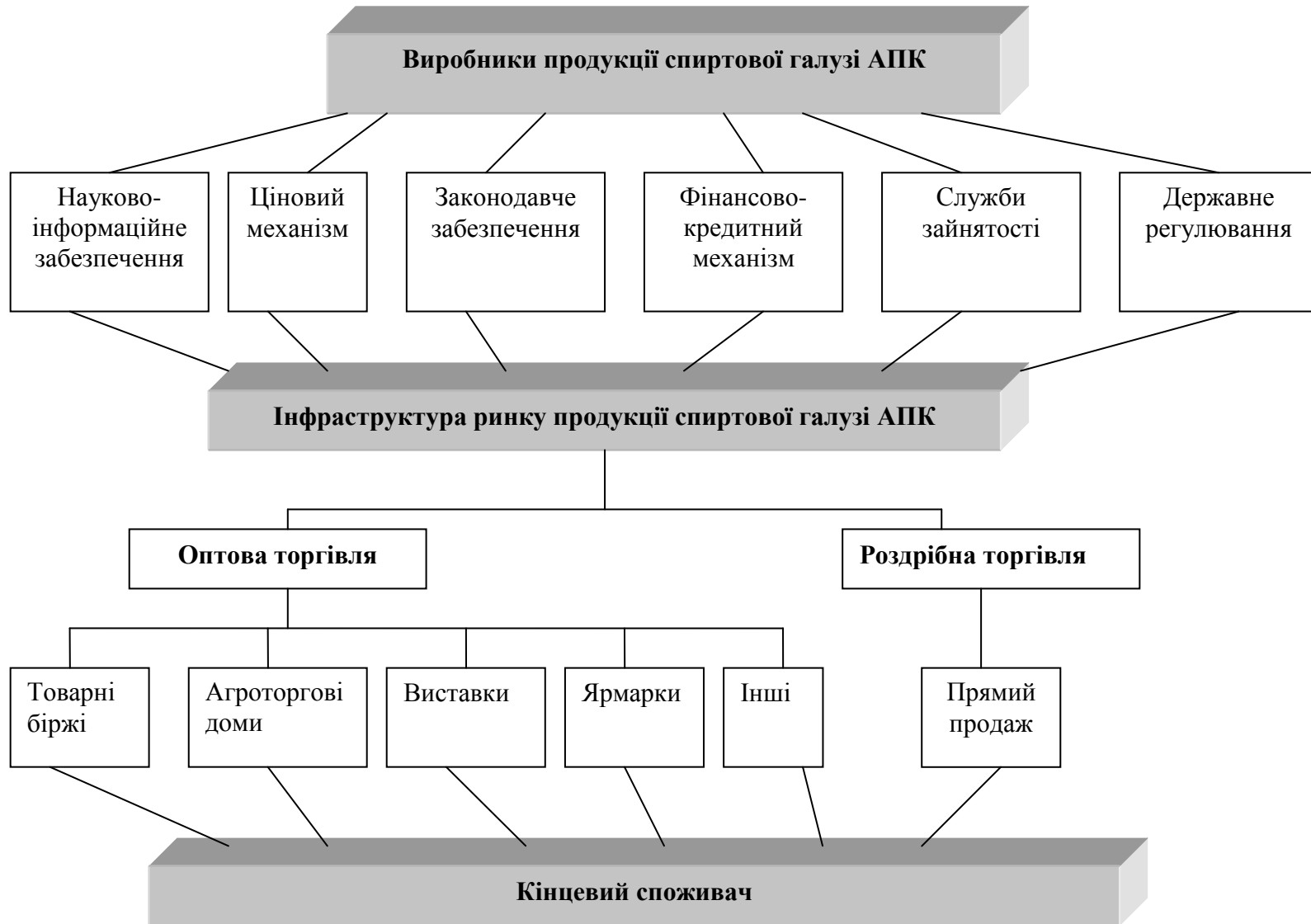

Рисунок 1. Ринкове середовище продукції спиртової галузі АПК

заводів в межах певних державних програм. Вітчизняні спиртові заводи беруть участь у міжнародних виставках і отримують нагороди за високу якість своєї продукції.

Розглядаючи спиртову галузь як складовий елемент вітчизняного АПК доцільно зауважити, що формування інфраструктури ринку продукції спиртової галузі як складового компонента інфраструктури ринку продукції АПК.

В цьому випадку наявність оптових посередників, які крім того, надають послуги у транспортуванні продукції до її споживача, є просто необхідною. Яскравим прикладом цього є приватні підприємці - постачальники меляси. Їх присутність на ринку спрощує діяльність як спиртових заводів, які, не маючи необхідних транспортних засобів, отримують без зайвих проблем сировину для виробництва спирту, так і для цукрових заводів, які уникають додаткових проблем і витрат, пов'язаних із пошуком каналів реалізації меляси та її транспортуванням до покупця.

Ці ж самі посередники можуть надавати послуги по перевезенню і сільськогосподарським підприємствам у період збору врожаю цукрових буряків.

Висновки. В результаті проведених досліджень зроблено висновок, що необхідно системно підходити до формування ринкової інфраструктури продукції спиртової галузі і розглядати її як складовий елемент інфраструктури ринку продукції АПК. При цьому слід дотримуватись вимог ринку і керуватись основними принципами маркетингової концепції, оскільки спирт використовують як сировину для виробництва лікєро-горілочної продукції, у виноробстві, парфумерії, медицині, широкі можливості відкриваються для використання спирту як добавки до бензинів, а для виробництва спирту потрібна сировина, якою виступає продукція сільського господарства, яке в свою чергу споживає відходи спиртової галузі.

Література

1. Основи економічної теорії: Підручник/ А.А. Чухно, П.С. Єщенко, Г.Н. Климко, та ін.; За ред А.А. Чухна. – К.: Вища шк., 2001. – 606с., іл.
2. Слав'юк Р.А. Економіка сільського господарства: Навч. посібник. – Луцьк: Ред.-вид. ввід. „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. – 196с.
3. Маркетинг: Учебник/ Под ред. АН.Романова. - М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1996. - 560 с.:ил.
4. Олійник О.С. Вплив сировинних зон на господарську діяльність переробних підприємств// Економіка АПК. – 2004. - №6. – С.43-45.
5. Шмига О.О. Роль ринкової інфраструктури у підвищенні конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції// Економіка АПК. - №7. – 2005 – с.128-133.
6. С. Олійничук, О. Сухомлин, В. Сосницький. Комплексне використання сировини// Харчова і переробна промисловість. - №1. – 2006 – с. 4-7.
7. Стасіневич С.А. Ринок цукру України: проблеми забезпечення сировиною// Економіка АПК. - №2. – 2006 – с.16-22.